

From: yaacobi [mailto:nfy@netvision.net.il]
Sent: Friday, April 01, 2011 12:33 PM
To: taharutiut
Subject: הצגת עמדה לועדה - ד"ר ניר יעקבי

שלום
מצורף מכתב הכולל הבעת דעה בהתאם לפרסומכם בתקשורת

בברכה,
ד"ר ניר יעקבי
טל: 052-3529789
niryaacobi@nana10.co.il
ת.ד. 5162 אבן יהודה 40500

*** Pmo security scanned this email for malicious content ***
*** IMPORTANT: Do not open attachments from unrecognized senders ***

***** The contents of this email and any attachments are confidential.
They are intended for the named recipient(s) only. If you have received this email in error
please notify the system manager or the sender immediately and do not disclose the contents
to anyone or make copies. ** PMO Security scanned this email for viruses, vandals and
malicious content. **

***** תוויון.pdf *****

לכבוד:
הועדה להגברת התחרותיות במשק

שמי ניר יעקבי, הנני בעל PHD בכלכלה מהאוניברסיטה העברית. בעקבות פנייתכם לציבור להביע עמדות בנושא אני שולח לכם 4 רעיונות לצמצום הריכוזיות והגברת התחרות:

1. דירקטורה ציבורית

אחת הבעיות בחברות הציבוריות המאפשרות לבעלי השליטה לעשות כרצונם הרבה מעבר למה שהיה אמור להיות בממשל תאגידי תקין, היא שגם הדירקטורים מקרב הציבור ממונים למעשה על-ידי בעלי השליטה. בעיה נוספת היא שהדירקטורים הינם קבוצה סגורה המחליפה אחד את השני והכול על סמך קשרים אישיים ושמור לי ואשמור לך. בממשל תאגידי תקין יש צורך בגורמים נוספים שחושבים לפעמים אחרת. כמו כן יש פה בעיה של ריכוזיות מסוג נוסף. אותם אנשים נמצאים בדירקטוריון של הרבה חברות. אני מציע שהדירקטורים מטעם הציבור, ימונו על-ידי הרשות לניירות ערך. לשם כך יוקם גוף שאליו יוכל כל מי שיענה על קריטריונים שיוגדרו, להגיש מועמדות. הגוף הנ"ל יחזיק מאגר של השמות שמתאימים ויקצה אותם לפי שיקול דעתו לחברות. לבעלי השליטה או לבעלי המניות שאינם מהציבור תהיה זכות וטו על מספר קטן של מועמדים למנוע ניגוד אינטרסים ובעיות תקשורת בין-אישיות. במקרה כזה יוצע מועמד אחר. תהליך סינון בדומה לתהליך סינון מושבעים בבתי משפט בארה"ב. כך יוכלו הדירקטורים מן הציבור להיות באמת נציגי ציבור כאשר הם לא ממונים ולא מפוטרים על-ידי בעלי השליטה אלא על-ידי הרשות לניירות ערך במידה ואינם ממלאים את תפקידם לדאוג לאינטרסים של הציבור. אפשר יהיה גם לתת להם בחוק סמכויות כמו וטו על עסקאות בעלי עניין ושכר בכירים.

2. ועדי עובדים לתחולת הגבלים עסקיים

בדרך כלל כשמדברים על ריכוזיות, חוסר תחרותיות ומונופולים ישר חושבים דווקא על הטייקונים. כאשר מדובר במונופולים טבעיים או על-פי חוק, נראה שנכון שיהיו בבעלות המדינה. אולם, חלק גדול ממונופולים אלו נשלטים לא על-ידי הטייקונים ולא על-ידי המדינה אלא על-ידי העובדים שלהם. לדעתי, כמו שמונופול פרטי גורם נזק למדינה גם מונופול של ועד עובדים, המחזיק נתח שוק ולפעמים את רוב השוק, כמו עובדי חברת חשמל, מקורות, מורים, רופאים, אחיות, עובדי רשויות מקומיות ועוד. אלו מונופול, או יותר נכון מונופסון השולט על אספקת כוח אדם לענף וגורף את רוב הערך המוסף, משאיר את המחיר לצרכן גבוה ולפעמים גם שירות ברמה נמוכה. בענפים אלו, השכר, במקום להיות שווה לתפוקה השולית שווה לנזק השולי אותו יכולים אותם עובדים לגרום באם ישבתו. כך השכר בענפים עם נזק פוטנציאלי גבוה כמו חברת חשמל, נמלי ישראל, מקורות וכו' הם בעלי השכר הגבוה והמורים, העובדים הסוציאליים וכו' הם בעלי השכר הנמוך.

הפתרון לדעתי הוא החלת חוק ההגבלים העסקיים גם על ועדי עובדים המחזיקים חלק משמעותי מהשוק והכרזת שביתה כהגבל עסקי המצריך אישור של הממונה על ההגבלים העסקיים.

אין שום בעיה עם זכות השביתה כאשר עובדי מפעל מסוים שובתים כנגד הבעלים ומנסים לשפר את תנאיהם באופן מאורגן, כל עוד קיימים לצרכן מפעלים אחרים באותו ענף כך שהפגיעה בצרכן לא תהיה משמעותית. אבל כאשר הפגיעה היא בצרכנים חפים מפשע, כדי שילחצו על הממשלה, זה פשוט עונה על ההגדרה של טרור (להבדיל, אם כי גם משביתות אלו יכולים בשולים אנשים למות או להיפגע כלכלית באופן חמור).

3. הפרדה בין פעולות.

חלק מהקרטלים אינם נובעים רק מהחזקת נתח שוק גדול אלא גם מהשתלטות אנכית על שרשרת היצור. לפעמים זה ברור אבל לפעמים זה מוסווה. בענפים בהם יש רגולציה כמו התקשורת צריך לאסור על קשירת שרות בשרות כמו שנעשה בבנקים. למשל, בתחום הטלוויזיה הרב ערוצית – הוט ויס, ספקיות התשתית וההולכה מספקות גם תוכן. עם אתה רוצה את ערוץ 8 אתה חייב להיות מנוי של הוט למרות שאתה מעדיף את השרות או המחיר של יס. אם אתה אוהב דווקא את יס דוק, אתה חייב להיות מנוי של יס. התוכן מבדל את הספקיות ומאפשר להם כח מונופולי לא דרך התשתית אלא דרך התוכן. ניתן לראות זאת דרך הפרסומות שלהם המפרסמות בדרך כלל את התוכן ולא את התשתית. יש לאסור על חברות הכבלים להתנות תוכן בקשר לספק התשתית. צריך להכריח את הוט לספק תכנים של יס ולהפך כך ששתי הספקיות יספקו את כל הערוצים האחת של השנייה. כך תגדל התחרות בתשתית ויעלה מגוון התוכן ללקוחות. דוגמא נוספת היא מתחום הסלולר. יש לאסור על המפעילות לספק מכשירים. ההפרדה תאפשר מעבר קל בין הרשתות מצד אחד והורדת מחירי המכשירים מצד שני. אלו רק שתי דוגמאות. אבל, מה שחשוב זה קביעת העיקרון.

4. הגבלים עסקיים על אדם בודד.

בעיית פירמידות השליטה בה אחזקה משורשרת של אחוז קטן בחברה מאפשרת שליטה דרך שליטה בכל החברות האם הסבתא והסבתא רבא, מוכרת ונכתב עליה הרבה. אחת האפשרויות לנסות להטיל מגבלה על גודל המשק (בהגדרות שונות) שיכול להחזיק אדם אחד בשליטה טענת נגד היא שאנשים אלו לא ישקיעו בארץ אלא בחו"ל. התשובה היא, שהם יכולים להשקיע בארץ לא בגרעין שליטה אלא לפזר את השקעותיהם מצד אחד ומצד שני אני לא רואה בעיה שישקיעו בחו"ל במקום בנק ישראל שקונה מהם שקלים ומשקיע אותם במטבע זר (בחו"ל).

בכבוד רב,
ד"ר ניר יעקבי

טל: 052-3529789
niryaacobi@nana10.co.il
ת.ד 5162 אבן יהודה 40500